Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

18 päivänä lokakuuta 2012*

Direktiivi 2005/29/EY — Sopimattomat kaupalliset menettelyt — Menettely, jossa kuluttajalle ilmoitetaan, että hän on voittanut palkinnon, ja jossa hänet velvoitetaan vastaamaan joistakin kustannuksista, jotta hän saa kyseisen palkinnon

Asiassa C-428/11,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Yhdistynyt kuningaskunta) on esittänyt 2.8.2011 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 16.8.2011, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Purely Creative Ltd,

Strike Lucky Games Ltd,

Winners Club Ltd,

McIntyre & Dodd Marketing Ltd,

Dodd Marketing Ltd,

Adrian Williams,

Wendy Ruck,

Catherine Cummings ja

Peter Henry

vastaan

Office of Fair Trading,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: tuomarit A. Rosas (esittelevä tuomari), joka hoitaa kuudennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, U. Lõhmus ja A. Ó Caoimh,

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 28.6.2012 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Purely Creative Ltd ym., edustajinaan K. de Haan, QC, ja solicitor N. Tillott,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehinään S. Ossowski ja E. Jenkinson, avustajanaan barrister J. Simor,

— Espanjan hallitus, asiamiehenään A. Rubio González,

— Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan avvocato dello Stato W. Ferrante,

— Itävallan hallitus, asiamiehenään C. Pesendorfer,

— Euroopan komissio, asiamiehinään J. Samnadda, M. van Beek ja M. Owsiany-Hornung,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta 11.5.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/29/EY (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi) (EUVL L 149, s. 22) liitteessä I olevan 31 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina on viisi myynninedistämismateriaalin jakeluun erikoistunutta yritystä ja useita henkilöitä, jotka ovat työskennelleet kyseisissä yrityksissä, (jäljempänä elinkeinonharjoittajat) sekä Office of Fair Trading (jäljempänä OFT), jonka tehtävänä on valvoa kuluttajansuojalainsäädännön soveltamista, ja joka koskee elinkeinonharjoittajien käyttämiä menettelyjä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin johdanto-osan 6, 8 ja 16–19 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(6) Tällä direktiivillä lähennetään jäsenvaltioiden lait, jotka koskevat kuluttajien taloudellisia etuja välittömästi vahingoittavia ja siten laillisesti toimivien kilpailijoiden taloudellisia etuja välillisesti vahingoittavia sopimattomia kaupallisia menettelyjä, sopimaton mainonta mukaan lukien. – –

– –

(8) Tällä direktiivillä suojellaan nimenomaisesti kuluttajien taloudellisia etuja elinkeinonharjoittajien sopimattomilta kaupallisilta menettelyiltä. – –

– –

(16) Aggressiivisia kaupallisia menettelyjä koskevien säännösten piiriin olisi kuuluttava ne menettelyt, jotka merkittävästi vähentävät kuluttajan valinnanvapautta. Näitä menettelyjä ovat häirinnän, pakottamisen, fyysinen voimankäyttö mukaan luettuna, ja sopimattoman vaikuttamisen käyttäminen.

(17) Oikeusvarmuuden lisäämiseksi on suotavaa nimetä ne kaupalliset menettelyt, joita pidetään kaikissa olosuhteissa sopimattomina. Liitteessä I on sen vuoksi täydellinen luettelo kaikista kyseisistä menettelyistä. Nämä ovat ainoat kaupalliset menettelyt, joita voidaan pitää sopimattomina ilman 5–9 artiklan säännöksiin perustuvaa tapauskohtaista arviointia. Luetteloa voidaan muuttaa vain muuttamalla tätä direktiiviä.

(18) On tarpeen suojella kaikkia kuluttajia sopimattomilta kaupallisilta menettelyiltä – –. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti ja direktiiviin sisältyvän suojelun tehokkaan soveltamisen mahdollistamiseksi tässä direktiivissä otetaan mittapuuksi yhteisöjen tuomioistuimen tulkinnan mukainen valistunut, kohtuullisen tarkkaavainen ja huolellinen keskivertokuluttaja, ottaen huomioon sosiaaliset, kulttuuriset ja kielelliset tekijät, mutta siinä on myös säännöksiä, joilla estetään sellaisten kuluttajien hyväksikäyttö, jotka erityispiirteidensä vuoksi ovat erityisen alttiita sopimattomille kaupallisille menettelyille. Jos kaupallinen menettely on kuitenkin erityisesti suunnattu jollekin tietylle kuluttajaryhmälle, kuten lapsille, on toivottavaa, että kaupallisen menettelyn vaikutusta arvioidaan kyseiseen ryhmään kuuluvan keskivertohenkilön kannalta. – – Keskivertokuluttaja ei ole tilastollinen mittapuu. Kansallisten tuomioistuinten ja viranomaisten on yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö huomioon ottaen käytettävä omaa harkintakykyään keskivertokuluttajan tyypillisen reaktion arvioimiseksi kussakin tapauksessa.

(19) Jos kuluttajat ovat tiettyjen ominaisuuksiensa kuten ikänsä, henkisen tai fyysisen vajavaisuutensa tai herkkäuskoisuutensa vuoksi erityisen alttiita kaupallisen menettelyn tai sen perustana olevan tuotteen suhteen ja jos menettely todennäköisesti vääristää vain tällaisten kuluttajien taloudellista käyttäytymistä tavalla, jonka elinkeinonharjoittaja voi kohtuudella ennakoida, on tarpeen varmistaa heidän asianmukainen suojelunsa arvioimalla menettelyä kyseiseen ryhmään kuuluvan keskivertohenkilön näkökulmasta.”

4 Kyseisen direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tarkoituksena on tukea sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa ja saavuttaa korkeatasoinen kuluttajansuoja lähentämällä jäsenvaltioiden lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, jotka koskevat kuluttajien taloudellisia etuja vahingoittavia sopimattomia kaupallisia menettelyjä.”

5 Kyseisen direktiivin 2 artiklan e alakohtaan sisältyy seuraava määritelmä:

”’kuluttajien taloudellisen käyttäytymisen olennaisella vääristämisellä’ [tarkoitetaan] kaupallisen menettelyn käyttämistä heikentämään tuntuvasti kuluttajan kykyä tehdä perusteltu päätös, mikä saa kuluttajan tekemään sellaisen kaupallisen ratkaisun, johon hän ei muuten olisi päätynyt.”

6 Saman direktiivin 5 artiklan, jonka otsikko on ”Sopimattomien kaupallisten menettelyjen kieltäminen”, sanamuoto on seuraava:

”1. Sopimattomat kaupalliset menettelyt ovat kiellettyjä.

2. Kaupallinen menettely on sopimaton, mikäli:

a) se on huolellisen ammatinharjoittamisen vaatimusten vastainen;

ja

b) se vääristää olennaisesti tai on omiaan vääristämään olennaisesti menettelyn saavutettavissa tai kohteena olevan keskivertokuluttajan tai, kun kaupallinen menettely on suunnattu tietylle kuluttajaryhmälle, ryhmään kuuluvan keskivertohenkilön taloudellista käyttäytymistä tuotteeseen nähden.

– –

4. Sopimattomia ovat erityisesti kaupalliset menettelyt, jotka ovat:

a) harhaanjohtavia 6 ja 7 artiklassa esitetyn mukaisesti;

tai

b) aggressiivisia 8 ja 9 artiklassa esitetyn mukaisesti.

5. Liitteessä I on luettelo niistä kaupallisista menettelyistä, joita pidetään kaikissa olosuhteissa sopimattomina. Samaa luetteloa on sovellettava kaikissa jäsenvaltioissa ja sitä voidaan muuttaa ainoastaan muuttamalla tätä direktiiviä.”

7 Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 8 artiklan, jonka otsikko on ”Aggressiiviset kaupalliset menettelyt”, sanamuoto on seuraava:

”Kaupallista menettelyä pidetään aggressiivisena, jos se asiayhteydessä, kun otetaan huomioon kaikki seikat ja olosuhteet, häirinnän, pakottamisen, fyysinen voimankäyttö mukaan luettuna, tai sopimattoman vaikuttamisen keinoin merkittävästi heikentää tai on omiaan merkittävästi heikentämään keskivertokuluttajan valinnanvapautta tai käyttäytymistä suhteessa tuotteeseen ja näin saa tai todennäköisesti saa hänet tekemään kaupallisen ratkaisun, jota hän ei muuten olisi tehnyt.”

8 Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liite I muodostuu 31 kohdan, joissa kuvaillaan menettelyt, joita pidetään kaikissa olosuhteissa sopimattomina, luettelosta. Kyseisen liitteen 1–23 kohdassa kuvaillut menettelyt kuuluvat otsikon ”Harhaanjohtavat kaupalliset menettelyt” alle, kun taas kyseisen liitteen 24–31 kohdassa kuvaillut menettelyt kuuluvat otsikon ”Aggressiiviset kaupalliset menettelyt” alle.

9 Kyseisen direktiivin liitteessä I olevan 20 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Tuotteen luonnehtiminen ilmaisulla ’ilmainen’, ’maksuton’ tai vastaavalla ilmaisulla, jos kuluttajan on maksettava muita kuluja kuin kaupalliseen menettelyyn vastaamisesta ja tuotteen noutamisesta tai maksullisesta toimittamisesta aiheutuvat väistämättömät kulut.”

10 Kyseisen liitteen 31 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Sellaisen perättömän vaikutelman luominen, että kuluttaja on jo voittanut, voittaa tai tietyllä tavalla toimiessaan voittaa palkinnon tai muun edun, vaikka tosiasiassa:

— mitään palkintoa tai etua ei ole,

tai

— palkinnon tai muun edun saaminen edellyttää kuluttajalta rahasuoritusta tai kustannuksia vaativaa toimenpidettä.”

Kansallinen lainsäädäntö

11 Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi pantiin täytäntöön kuluttajien suojelusta sopimattomilta kaupallisilta menettelyiltä vuonna 2008 annetulla asetuksella (Consumer Protection from Unfair Trading Regulations 2008 (SI 1277/2008); jäljempänä asetus). Asetuksen 3 §:ssä kielletään sopimattomat menettelyt. Asetuksen 5 §:ssä kielletään harhaanjohtavat toimet, kun taas sen 6 §:ssä kielletään harhaanjohtavat mainitsematta jättämiset.

12 Asetuksen liite I vastaa sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitettä I. Siihen ei kuitenkaan sisälly viimeksi mainitussa liitteessä olevia otsikoita. Asetuksen liitteessä I oleva 31 kohta on sanamuodoltaan identtinen kyseisen direktiivin liitteessä I olevan 31 kohdan kanssa.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

13 Sen jälkeen, kun OFTin ja elinkeinonharjoittajien välinen pitkäkestoinen konsultaatio- ja neuvottelumenettely, jolla pyrittiin siihen, että viimeksi mainitut sitoutuvat noudattamaan tiettyjä mainontaa koskevia sääntöjä, oli päättynyt, OFT nosti kanteen High Court of Justice (England & Wales), Chancery Divisionissa (Companies Court) saadakseen määräyksen, jossa elinkeinonharjoittajat määrättäisiin lopettamaan myynninedistämismateriaalin, joka on samankaltainen kuin viisi julkaisua, jotka oli toteutettu vuonna 2008 ja numeroitu viidestä yhdeksään kyseiselle tuomioistuimelle esitetyissä asiakirjoissa, jakaminen. OFT väitti, että kyseiset julkaisut olivat kiellettyjä, koska niissä oli kyse asetuksen 3 §:ssä tarkoitetuista ”sopimattomista kaupallisista menettelyistä” sillä perusteella, että ne rikkoivat kyseisen asetuksen liitteessä I olevan 31 kohdan b alakohtaa ja että niihin sisältyi asetuksen 5 §:ssä tarkoitettuja harhaanjohtavia toimia ja asetuksen 6 §:ssä tarkoitettuja harhaanjohtavia mainitsematta jättämisiä.

14 Kyseinen myynninedistämismateriaali koostuu henkilöille nimeltä osoitetuista kirjeistä, raaputuskorteista ja muista sanoma- ja aikakauslehtien väliin laitettavista liitteistä. Vaikka ne eroavat toisistaan yksityiskohdiltaan, niillä on useita yhteisiä piirteitä, joita ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin eli Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) kuvailee seuraavalla tavalla:

— Kuluttajalle ilmoitettiin, että hänellä on oikeus lunastaa yksi nimetyistä palkinnoista, jotka vaihtelivat huomattavan arvokkaista enintään muutaman Englannin punnan (GBP) arvoisiin palkintoihin, joista viimeksi mainittuja nimitettiin koko menettelyn ajan ”yleisimmäksi palkinnoksi”. Näiden kahden ääripään välillä oli useita palkintoja, joiden arvo sijoittui näiden kahden ääripään väliin. Sitä, että kyseiset palkinnot olivat tosiasiallisesti asianomaisten kuluttajien saatavilla, ei ole kiistetty.

— Julkaisua 8 lukuun ottamatta kuluttajalle annettiin seuraavat vaihtoehdot palkinnon selville saamiseksi ja lunastusnumeron vastaanottamiseksi:

  — maksulliseen palvelunumeroon soittaminen tai

  — maksullisen tekstiviestipalvelun käyttäminen tai

  — tiedon hankkiminen postitse.

  Postin käyttäminen jätettiin vähemmälle huomiolle kuin maksullisen puhelinnumeron käyttäminen sillä seurauksella, että kuluttajia kannustettiin käyttämään postitusta kalliimpaa vastaustapaa. Julkaisun 5 osalta todettiin, että vähintään 80 prosenttia osallistuneista kuluttajista vastasi puhelimitse tai tekstiviestillä. Muista julkaisuista ei ole vastaavia tietoja. Puhelinnumero oli maksullinen. Kuluttajalle ilmoitettiin puhelun minuuttihinta ja enimmäiskesto.

— Kuluttajalle ei ilmoitettu, että

  — vähimmäisaika, jossa hän pystyi hankkimaan yleisimmän palkinnon lunastamiseen vaadittavat tiedot, oli muutaman sekunnin puhelun enimmäiskestoa lyhyempi

  — myynninedistäjä otti hinnasta, joka oli 1,50 GBP minuutilta, 1,21 GBP.

— Joissakin tapauksissa kuluttajan oli suoritettava toimitus- ja vakuutuskuluiksi kutsuttu lisämaksu, josta osan myynninedistäjä käytti lunastettavan tavaran hankintakulujen rahoittamiseen.

— Yli 99 prosenttia palkintoja lunastaneista henkilöistä oli oikeutettu saamaan yleisimmän palkinnon, jonka arvo tai merkittävä osa siitä oli saatettu jo veloittaa heiltä puhelun/tekstiviestin hinnassa ja/tai toimitus- ja vakuutuskuluiksi kutsuttuina maksuina.

15 Esimerkiksi julkaisun 5 osalta High Courtin tuomion 87 ja 90 kohdasta ilmenee, että saadakseen kellon, jonka väitettiin olevan sveitsiläinen ja joka oli kuitenkin valmistettu Japanissa, kuluttajan täytyi maksaa 18 GBP (8,95 GBP puhelusta, 8,50 GBP vakuutuksesta ja toimituskuluista sekä kahden kirjekuoren ja kahden postimerkin hinta). Jos kuluttaja valitsi postin käyttämisen, hänelle aiheutui 9,50 GBP:n suuruiset kustannukset. Puhelinta käytettäessä elinkeinonharjoittaja sai yhteensä 15,71 GBP (7,21 GBP puhelusta ja 8,50 GBP vakuutuksesta ja toimituskuluista), kun taas sille aiheutui 9,36 GBP:n suuruiset kustannukset.

16 Julkaisut 6 ja 8 koskevat risteilyjä. Kuten High Courtin tuomion 171–173 kohdasta ilmenee, julkaisussa 8 kuluttaja, joka oli yksi 356 578 henkilöstä, jotka olivat voittaneet risteilyn Välimerellä neljälle henkilölle, saattoi lunastaa palkintonsa täyttämällä lomakkeen ja maksamalla 14,95 GBP vakuutuksesta ja toimituksesta. Hän sai tämän jälkeen kupongin, jonka omakustannushinta oli elinkeinonharjoittajalle 0,35 GBP. Lukiessaan kyseisessä kupongissa olevaa pienikokoista tekstiä hän pystyi havaitsemaan, että risteily olisi kolmipäiväinen Korsikan (Ranska) ja Sardinian (Italia) risteily ja lähtisi määrittelemättömästä Toscanassa (Italia) sijaitsevasta satamasta määrittelemättöminä päivinä. Kyseisessä kupongissa annettiin oikeus saada kuljetus Englannista risteilyn lähtöpaikalle ja paluumatka 159 GBP:n hintaan. Yhden tai kahden sängyn (eikä neljän sängyn) hytistä oli maksettava lisämaksu. Kuluttajan oli vastattava ruokailusta ja juomisesta aiheutuvista kustannuksista ja satamaveroista. High Courtin mukaan kahden pariskunnan olisi pitänyt maksaa 1 596 GBP eli 399 GBP henkilöltä voidakseen osallistua kyseiselle risteilylle.

17 Kuten elinkeinonharjoittajat ovat selittäneet unionin tuomioistuimelle esittämissään huomautuksissa, ajantasaiset tietokannat osallistujista, jotka todennäköisesti vastaavat mainoksiin, joissa tarjotaan palkintoja, ovat niille tärkeitä, koska näitä tietoja voidaan käyttää muiden merkityksellisten tuotteiden tarjoamiseen kuluttajille tai ne voidaan luovuttaa muille yhtiöille, jotka haluavat tarjota tuotteitaan.

18 High Court katsoi, että kyseinen myynninedistämismateriaali merkitsi sopimatonta kaupallista menettelyä vaikkakin vähemmässä määrin kuin OFT oli väittänyt.

19 Kyseinen tuomioistuin totesi tuomiossaan, että sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteessä I olevassa 31 kohdassa kuvailtu menettely kuuluu otsikon ”Aggressiiviset kaupalliset menettelyt” alle eikä otsikon ”Harhaanjohtavat kaupalliset menettelyt” alle, mutta korosti kuitenkin sitä, että asetuksen liitteessä I ei ole kyseisiä otsikkoja. High Court kuitenkin katsoi kyseisen tuomion 47 kohdassa, että liiketoimen harhaanjohtavuus kuuluu kyseisen direktiivin liitteessä I olevassa 31 kohdassa asetetun kiellon ytimeen. Se hyväksyi väitteen, jonka mukaan kyseistä 31 kohtaa ei sovelleta, jos vaadittu maksu oli vähäinen (vastasi postimerkin ostamista tai tavallisesta puhelusta aiheutuvia kustannuksia), jos kyseinen elinkeinonharjoittaja ei saanut mitään osaa siitä ja jos kyseinen maksu oli vähäinen voitetun palkinnon arvoon nähden.

20 High Court antoi toimivaltansa puitteissa määräyksen, jossa vahvistetaan elinkeinonharjoittajien velvoitteet. Kyseisen määräyksen 1 kohdan mukaan elinkeinonharjoittajien on oltava ”luo[matta] sellaista perätöntä vaikutelmaa, että kuluttaja on jo voittanut, voittaa tai tietyllä tavalla toimiessaan voittaa palkinnon tai muun vastaavan edun silloin, kun vastaajan palkinnon tai muun vastaavan edun lunastamiseksi suosittelema toimintatapa tosiasiallisesti edellyttää kuluttajalta sellaista rahasuoritusta tai sellaista kustannuksista vastaamista,

a) joka vastaa tai jotka vastaavat merkittävää osaa yksikkökustannuksista, joita vastaajalle aiheutuu palkinnoksi kuvatun tavaran tai muun vastaavan edun tarjoamisesta kuluttajalle, tai

b) jonka tai jotka vastaaja käyttää toimitus- ja vakuutuskuluiksi kutsutun maksun tapauksessa kokonaan tai osittain kyseisen tavaran hankinta- tai käsittelykustannusten tai sen saataville asettamiseen liittyvien muiden kustannusten kuin niiden, joita sen toimittamisesta kuluttajalle ja sen (mahdollisesta) vakuuttamisesta kuljetuksen ajaksi tosiasiallisesti aiheutuu, rahoittamiseen”.

21 Elinkeinonharjoittajat valittivat High Courtin ratkaisusta Court of Appealiin (England & Wales) (Civil Division) ja vaativat, että kyseisen määräyksen 1 kohtaa on muutettava siten, että kyseisen 1 kohdan a alakohta poistetaan tai vaihtoehtoisesti korvataan seuraavalla tekstillä:

”a) joka muodostaa tai jotka muodostavat merkittävän osan todennäköisistä kustannuksista, joita keskivertokuluttajalle aiheutuisi palkinnoksi kuvatun tavaran tai muun vastaavan edun hankkimisesta.”

22 OFT teki vastavalituksen, joka myös koski määräyksen 1 kohdan a alakohtaa, ja vaati, että sen sisältö korvataan seuraavalla tekstillä:

”luo[matta] sellaista vaikutelmaa, että kuluttaja on jo voittanut, voittaa tai tietyllä tavalla toimiessaan voittaa palkinnon tai muun vastaavan edun silloin, kun mikä tahansa vastaajien palkinnon tai muun vastaavan edun lunastamiseksi määrittelemistä toimintatavoista tosiasiallisesti edellyttää kuluttajalta sellaista rahasuoritusta tai sellaista [kustannuksista vastaamista] tai vaihtoehtoisesti sellaista [muista kuin vähäisistä kustannuksista vastaamista]”.

23 Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) katsoo, että sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteessä I olevan 31 kohdan oikea tulkinta on tarpeen, sillä jäsenvaltioiden lainsäädännöt, joilla kyseinen säännös pannaan täytäntöön, ovat erilaisia. Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) päätti näin ollen lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Merkitseekö [sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan] direktiivin – – liitteessä I olevassa 31 kohdassa kielletty menettely sitä, että elinkeinonharjoittajat eivät saa ilmoittaa kuluttajille, että he ovat voittaneet palkinnon tai muun vastaavan edun, kun kuluttajaa tosiasiallisesti kehotetaan vastaamaan joistakin palkinnon tai muun vastaavan edun lunastamiseen liittyvistä, edes vähäisistä kustannuksista?

2) Jos elinkeinonharjoittaja tarjoaa kuluttajalle useita vaihtoehtoisia tapoja palkinnon tai muun vastaavan edun lunastamiseksi, merkitseekö se, että minkä tahansa tällaisen [palkintoa tai muuta vastaavaa etua koskevan] lunastustavan käyttäminen aiheuttaa kuluttajalle kustannuksia – edes vähäisiä – [sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin] liitteessä I olevan 31 kohdan rikkomista?

3) Jos [sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin] liitteessä I olevaa 31 kohtaa ei rikota siinä tapauksessa, että [palkintoa tai muuta vastaavaa etua koskevan] lunastustavan käyttäminen aiheuttaa kuluttajalle vain vähäisiä kustannuksia, millä perusteella kansallisen tuomioistuimen on arvioitava, ovatko ne vähäiset? Onko tällaisten kustannusten erityisesti oltava ehdottoman tarpeellisia,

   a) jotta myynninedistäjä voi tunnistaa kuluttajan palkinnon voittajaksi, ja/tai

   b) jotta kuluttaja voi saada palkinnon haltuunsa ja/tai

   c) jotta kuluttaja voi kokea palkinnoksi kuvatun elämyksen?

4) Jotta kansallinen tuomioistuin voisi todeta, että [sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteessä I olevan] 31 kohdan säännöksiä on rikottu, asettaako ilmaisun ’perätön vaikutelma’ käyttäminen [kyseisessä] 31 kohdassa tämän rikkomisen toteamiselle muita edellytyksiä kuin sen, että palkinnon lunastaminen edellyttää kuluttajalta rahasuoritusta tai kustannuksista vastaamista?

5) Jos näin on, millä perusteella kansallisen tuomioistuimen on ratkaistava, onko kyse tällaisen ’perättömän vaikutelman’ luomisesta? Onko kansallisen tuomioistuimen erityisesti otettava huomioon palkinnon suhteellinen arvo verrattuna sen lunastamisesta aiheutuviin kustannuksiin voidakseen ratkaista, onko kyse ’perättömän vaikutelman’ luomisesta? Jos näin on, onko tätä ’suhteellista arvoa’ arvioitava

   a) suhteessa yksikkökustannuksiin, joita myynninedistäjälle aiheutui palkinnon hankkimisesta, vai

   b) suhteessa yksikkökustannuksiin, joita myynninedistäjälle aiheutui palkinnon tarjoamisesta kuluttajalle, vai

   c) suhteessa arvoon, jonka kuluttaja mahdollisesti määrittää palkinnolle vastaavan myytävänä olevan tuotteen arvioidun ’markkina-arvon’ mukaan?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

24 Kysymyksillään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuinta tulkitsemaan sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteessä I olevaa 31 kohtaa, erityisesti ilmaisua ”perätön vaikutelma” ja kyseisen kohdan toista luetelmakohtaa, sen ratkaisemiseksi, kielletäänkö kyseisessä säännöksessä se, että kuluttajan, jolle on ilmoitettu, että hän on voittanut palkinnon, on vastattava edes vähäisistä kustannuksista.

25 Kyseisen säännöksen sanamuodosta on todettava, että kyseinen säännös muodostuu kahdesta vastakkaisesta osasta, jotka on erotettu toisistaan ilmaisulla ”vaikka tosiasiassa”. Kyseisen 31 kohdan ensimmäisessä osassa – ”sellaisen perättömän vaikutelman luominen, että kuluttaja on jo voittanut, voittaa tai tietyllä tavalla toimiessaan voittaa palkinnon tai muun edun” – kuvataan kolmea perätöntä vaikutelmaa, jotka kuluttaja voi saada palkinnosta tai edusta. Kyseisen kohdan toisessa osassa kuvataan kahta erilaista tosiasiallista tilannetta. Ensimmäisessä tilanteessa ei ole olemassa mitään palkintoa tai vastaavaa etua, kun taas toisessa tilanteessa on olemassa palkinto tai muu etu, mutta palkinnon saaminen edellyttää kuluttajalta rahasuoritusta tai kustannuksista vastaamista.

26 Virkkeen, josta sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteessä I oleva 31 kohta muodostuu, rakenne osoittaa, että kyseisen kohdan toisessa osassa kuvailluissa kahdessa tosiasiallisessa tilanteessa selvennetään kyseisen kohdan ensimmäistä osaa. Toisin sanoen kyse on perättömän vaikutelman luomisesta, kun kyse on jommastakummasta kyseisessä toisessa osassa kuvatusta tilanteesta.

27 Elinkeinonharjoittajat kuitenkin korostavat sitä, että ”perätön vaikutelma” muodostaa kyseisen 31 kohdan toisessa osassa kuvatuista tilanteista erillisen osatekijän, mikä merkitsee sitä, ettei kyse ole sopimattomasta menettelystä, kun kuluttajalle on ilmoitettu riittävällä tavalla palkinnon lunastamisen edellyttämistä kustannuksista. Ne toteavat, että Euroopan parlamentti on lisännyt ilmaisun ”perätön vaikutelma” direktiiviä koskevan ehdotuksen toisessa käsittelyssä ja että kyseinen lainsäätäjän tekemä lisäys tukee tulkintaa, jonka mukaan ”perätön vaikutelma” on sopimattoman menettelyn olennainen, kyseisen 31 kohdan kahdessa luetelmakohdassa kuvatuista tilanteista erillinen osatekijä.

28 Tämän tuomion 26 kohdassa tarkastellun virkkeen rakenteesta kuitenkin ilmenee, että ”perätöntä vaikutelmaa” ei voida pitää sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteessä I olevan 31 kohdan toisessa osassa kuvatuista kahdesta tilanteesta erillisenä osatekijänä. Vaikka sitä, että parlamentti on lisännyt ilmaisun ”perätön vaikutelma” kyseiseen direktiiviin, ei ole kiistetty, on toisaalta todettava, että parlamentin tekemällä muutoksella, sellaisena kuin se ilmenee 7.2.2005 päivätystä suosituksesta toiseen käsittelyyn, joka koskee neuvoston yhteistä kantaa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin antamiseksi sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta (sopimattomia kaupallisia menettelyitä koskeva direktiivi) (A6-0027/2005 lopullinen), on lisätty kyseisen ilmaisun lisäksi myös kyseisen 31 kohdan kahdessa luetelmakohdassa kuvatut tilanteet. Parlamentin tekemien muutosten tarkastelu tukee näin ollen tämän tuomion 26 kohdassa esitettyä tulkintaa, jonka mukaan kyseisissä luetelmakohdissa kuvatuissa tilanteissa selvennetään ilmaisua ”perätön vaikutelma” ja jonka mukaan kyseinen ilmaisu ei muodosta kyseisistä tilanteista riippumatonta sopimattoman menettelyn osatekijää.

29 Kuten Euroopan komissio on perustellusti todennut, ilmaisu ”perätön” ei missään tapauksessa ole välttämätön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteessä I olevan 31 kohdan ymmärtämiseksi vaan se ainoastaan vahvistaa kyseistä virkettä. Kielletty menettely nimittäin muodostuu jonkin kyseisen kohdan ensimmäisessä osassa tarkoitetun vaikutelman luomisesta, vaikka kyseiset vaikutelmat eivät vastaa todellisuutta, kuten kyseisen kohdan toisessa osassa todetaan.

30 Erityisesti sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteessä I olevan 31 kohdan toisesta luetelmakohdasta on todettava, että kyseisen säännöksen sanamuodon mukaan se, että kuluttajalta edellytetään rahasuoritusta tai kustannuksia vaativaa toimenpidettä sen saamiseksi, mikä hänelle on esitetty palkinnoksi tai muuksi vastaavaksi eduksi, merkitsee sopimatonta menettelyä. Kyseiseen sanamuotoon ei sisälly mitään poikkeuksia, ja näin ollen on selvää, ettei ilmaisussa ”kustannuksia vaativaa” sallita sitä, että kuluttajalle aiheutuu mitään kustannuksia, olipa kyse sitten palkinnon arvoon nähden vähäisestä kustannuksesta tai postimerkin kaltaisesta kustannuksesta, josta ei aiheudu mitään hyötyä elinkeinonharjoittajalle.

31 Ilmaisun ”palkinnon –– saaminen” [ranskaksi ”action en rapport avec la demande du prix”; suomenkielisestä versiosta puuttuvat sanat [toimenpide] palkinnon –– saami[seksi]] sisältö on epätäsmällinen, ja se voi näin ollen kattaa kaikki toimenpiteet, jotka kuluttaja toteuttaa saadakseen tietoa palkintonsa luonteesta tai saadakseen sen haltuunsa.

32 Elinkeinonharjoittajat korostavat ilmaisua ”tietyllä tavalla toimiessaan” ja päättelevät siitä, ettei kyseessä ole sopimaton menettely, kun kuluttaja voi valita palkintoa lunastaessaan usean vaihtoehdon välillä, joista yksi on edullinen tai maksuton.

33 On kuitenkin todettava, että ilmaisu ”tietyllä tavalla toimiessaan” on sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteessä I olevan 31 kohdan ensimmäisessä osassa ja koskee tilannetta, jossa annetaan vaikutelma siitä, että palkinto tullaan voittamaan, kun tietty toimenpide, esimerkiksi luettelossa tarjottujen tavaroiden ostaminen, on toteutettu, ja se ei näin ollen ole merkityksellinen tulkittaessa kyseisen 31 kohdan toista luetelmakohtaa, joka koskee toimenpiteitä sellaisen palkinnon saamiseksi, joka on esitetty kuluttajalle siten, että se olisi jo voitettu.

34 Kun lisäksi otetaan huomioon kustannusten aiheuttamista koskevan kiellon ehdoton luonne, se, että annetaan useita vaihtoehtoja, ei voi poistaa menettelyn sopimattomuutta, kun tietyistä annetuista vaihtoehdoista aiheutuu kuluttajalle kustannuksia, vaikka ne olisivatkin palkinnon arvoon nähden vähäisiä.

35 Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteessä I olevan 31 kohdan asiayhteys tukee sen sanamuodon mukaista tulkintaa.

36 On korostettava sitä, että kyseinen säännös on sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteessä I, jossa, kuten kyseisen direktiivin 5 artiklan 5 kohdassa täsmennetään, on luettelo niistä kaupallisista menettelyistä, joita pidetään kaikissa olosuhteissa sopimattomina. Tämä tukee tulkintaa, jonka mukaan ei ole tarpeen suorittaa arviointia sen tarkastamiseksi, onko olemassa kyseisen 31 kohdan toisessa osassa olevassa kahdessa luetelmakohdassa kuvatuista tilanteista erillistä harhaanjohtamistarkoitusta tai harhaanjohtavuutta tai ovatko kustannukset vähäisiä.

37 Lisäksi kyseinen 31 kohta kuuluu sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteessä I olevan otsikon ”Aggressiiviset kaupalliset menettelyt” alle, minkä takia kaupallisen menettelyn harhaanjohtavuudella ei ole mitään merkitystä. Kuten kyseisen direktiivin 8 artiklasta ilmenee, aggressiivinen menettely on nimittäin menettely, joka saa tai todennäköisesti saa ominaispiirteidensä vuoksi kuluttajan tekemään kaupallisen ratkaisun, jota hän ei muuten olisi tehnyt.

38 Kuten muun muassa Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ja Italian hallitus ovat todenneet, sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteessä I olevan 31 kohdan toisessa luetelmakohdassa kyseessä olevassa menettelyssä käytetään hyväksi palkinnon voittamisesta ilmoittamisen aiheuttamaa psykologista vaikutusta, jotta kuluttaja saadaan tekemään valinta, joka ei ole aina rationaalinen, kuten soittamaan maksulliseen puhelinnumeroon saadakseen tietoa palkinnon luonteesta, tekemään kalliin matkan saadakseen haltuunsa vähäarvoisia astioita tai vastaamaan kirjan, joka hänellä jo on, toimituskuluista.

39 Tässä yhteydessä sillä, että palkinnon arvo on erittäin suuri sen haltuun saamisen edellyttämiin kustannuksiin nähden, ei ole merkitystä. Elinkeinonharjoittajat ovat vedonneet unionin tuomioistuimessa useaan otteeseen tilanteeseen, jossa palkintona on luksusauto, joka kuluttajan pitäisi kuitenkin noutaa valtiosta, jossa kyseinen luksusauto on valmistettu, sen jälkeen, kun hän on vastannut rekisteröinti- ja vakuutuskustannuksista.

40 On kuitenkin todettava, että tällainen esimerkki ei juurikaan kuvaa palkintoja, joita kuluttajille yleensä tarjotaan. Kuten Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus on todennut, kohdeyleisöllä, jota kyseiset menettelyt koskevat, ei missään tapauksessa ole välttämättä taloudellista kykyä vastata tällaisista kustannuksista edes ottamalla lainaa. Lopuksi se, että elinkeinonharjoittajia kielletään aiheuttamasta mitään kustannuksia kuluttajalle, ei tee tällaisten mainoskampanjoiden järjestämisestä mahdotonta. Elinkeinonharjoittaja voi nimittäin asettaa kilpailuun tai mainoskampanjaan osallistumista koskevan maantieteellisen rajoituksen rajoittaakseen kuluttajan matkustamiseen ja muodollisuuksiin, jotka ovat tarpeen, jotta kuluttaja saa palkinnon haltuunsa, liittyviä kustannuksia, joista elinkeinonharjoittajan on vastattava. Elinkeinonharjoittaja voi myös ottaa jaettavien palkintojen arvoa määrittäessään huomioon viestintä- ja toimituskulut, joista sen on vastattava.

41 Sillä, että sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteessä I olevia otsikoita ei ole toistettu kansallisessa lainsäädännössä, ei voi olla merkitystä kyseistä direktiiviä tulkittaessa. Sama pätee erilaisten kansallisten lakien, joilla kyseinen direktiivi pannaan täytäntöön, välisiin eroihin, joihin elinkeinonharjoittajat ovat vedonneet. Sen sijaan on muistutettava, että kansallisen tuomioistuimen on kansallista lainsäädäntöä soveltaessaan tulkittava sitä mahdollisimman pitkälle sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin sanamuodon ja tarkoituksen mukaisesti, jotta direktiivillä tavoiteltu tulos saavutettaisiin ja siten noudatettaisiin SEUT 288 artiklan kolmatta kohtaa (ks. vastaavasti asia C-106/89, Marleasing, tuomio 13.11.1990, Kok., s. I-4135, Kok. Ep. X, s. 599, 8 kohta; yhdistetyt asiat C-397/01-C-403/01, Pfeiffer ym., tuomio 5.10.2004, Kok., s. I-8835, 113 kohta ja asia C-69/10, Samba Diouf, tuomio 28.7.2011, Kok., s. I-70151, 60 kohta).

42 Kuten Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus on perustellusti todennut, sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteessä I olevan 31 kohdan tulkintaan voidaan saada selvennystä lukemalla kyseisen liitteen 20 kohtaa. Kyseisessä säännöksessä säädetään, että se, että tuotetta luonnehditaan ilmaisulla ”ilmainen” tai ”maksuton” tai vastaavalla ilmaisulla, merkitsee harhaanjohtavaa menettelyä, jos kuluttajan on maksettava muita kuluja kuin kaupalliseen menettelyyn vastaamisesta ja tuotteen noutamisesta tai maksullisesta toimittamisesta aiheutuvat väistämättömät kulut. Kyseistä 31 kohtaa ei ole muotoiltu samankaltaisella tavalla, mikä tukee kyseistä kohtaa koskevaa sellaista tulkintaa, jonka mukaan kielto aiheuttaa kuluttajalle mitään kustannuksia on absoluuttinen, olipa kyse sitten postimerkistä tai tavallisesta puhelinkeskustelusta aiheutuvista kustannuksista.

43 Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin tavoitteet tukevat kyseisen direktiivin liitteessä I olevan 31 kohdan sanamuodon mukaista tulkintaa.

44 Kyseisen direktiivin 1 artiklassa säädetään, että direktiivin tarkoituksena on tukea sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa ja saavuttaa korkeatasoinen kuluttajansuoja (yhdistetyt asiat C-261/07 ja C-299/07, VTB-VAB ja Galatea, tuomio 23.4.2009, Kok., s. I-2949, 51 kohta).

45 Kuten sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin johdanto-osan perustelukappaleista ja etenkin sen 17 perustelukappaleesta ilmenee, oikeusvarmuus on sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan olennainen osatekijä. Kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi lainsäätäjä on koonnut kyseisen direktiivin liitteessä I yhteen kaupalliset menettelyt, joita pidetään kaikissa olosuhteissa sopimattomina ja joita ei näin ollen tarvitse arvioida tapauskohtaisesti kyseisen direktiivin 5–9 artiklan säännösten mukaisesti.

46 Kyseistä tavoitetta ei saavutettaisi, jos sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteessä I olevaa 31 kohtaa tulkittaisiin siten, että siihen kuuluisi kyseisen säännöksen toisessa osassa kuvatuista tilanteista erillinen harhaanjohtavuuteen liittyvä osatekijä. Kyseisen osatekijän olemassaolon todistaminen edellyttäisi nimittäin hankalia tapauskohtaisesti suoritettavia arviointeja, mitä menettelyn sisällyttämisellä kyseiseen liitteeseen I nimenomaan pyritään välttämään.

47 Samoin kyseistä tavoitetta ei saavutettaisi, jos elinkeinonharjoittajat saisivat aiheuttaa kuluttajille kustannuksia, jotka olisivat palkinnon arvoon nähden ”vähäisiä”. Tämä nimittäin edellyttäisi arviointimenetelmien määrittämistä sekä kustannusten että palkintojen osalta ja lisäksi tällaisia arviointeja.

48 Korkeatasoisen kuluttajansuojan saavuttamista koskeva tavoite tukee myös sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteessä I olevan 31 kohdan sellaista tulkintaa, jonka mukaan kuluttajalle, joka on voittanut palkinnon, ei saa aiheuttaa mitään kustannuksia.

49 Kuten muun muassa Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus on väittänyt ja kuten tämän tuomion 38 kohdassa on muistutettu, sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteessä I olevassa 31 kohdassa tarkoitettua menettelyä pidetään kyseisessä direktiivissä aggressiivisena, koska palkintoon viittaamisella pyritään käyttämään hyväksi voittoa koskevaan mahdollisuuteen liittyvää

psykologista vaikutusta kuluttajaan ja pyritään siihen, että kuluttaja tekisi ratkaisun, joka ei ole aina rationaalinen ja johon hän ei olisi muuten päätynyt. Näin ollen käsite ”palkinto” on kuluttajan suojaamiseksi säilytettävä koskemattomana tulkitsemalla kyseisen direktiiviin liitteessä I olevaa 31 kohtaa siten, että palkintoa, josta kuluttajan on maksettava jotakin, ei voida pitää ”palkintona”.

50 Kyseinen tavoite tukee tulkintaa, jonka mukaan ei voida hyväksyä sitä, että toimenpiteet palkinnon saamiseksi voidaan toteuttaa useiden elinkeinonharjoittajan kuluttajalle ehdottamien tapojen mukaisesti, joista ainakin yksi on ilmainen. Kuluttajaan nimittäin vaikuttaa juuri mahdollisuus saada palkinto haltuun, ja se voi saada kuluttajan tekemään ratkaisun, johon hän ei olisi muuten päätynyt, kuten valitsemaan nopeimman tavan saada selville voittamansa palkinnon, vaikka se voi olla kallein tapa.

51 Elinkeinonharjoittajat ovat väittäneet, että kuluttajalle annettujen riittävien tietojen, jotka koskevat palkinnon luonnetta ja palkinnon haltuun saamista koskevia edellytyksiä, perusteella on voitava katsoa, että noudatettu menettely ei ole sopimaton. Tässä yhteydessä palkinto ja kyseisen palkinnon haltuun saaminen on erotettava toisistaan. Palkintoa koskeva kuvaus tosin sitoo kuluttajaa, mutta sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteessä I olevassa 31 kohdassa kielletään se, että toimenpiteet palkinnon saamiseksi edellyttävät kuluttajalta rahasuoritusta tai kustannuksista vastaamista.

52 Yhtenä istunnossa mainituista esimerkeistä voidaan mainita se, että palkinto, joka on määritelty ”pääsylipuksi” tiettyyn jalkapallo-otteluun, ei sisällä kuluttajan kuljetusta hänen kotoaan jalkapallostadionille, jossa kyseinen ottelu pelataan. Sen sijaan siinä tapauksessa, että palkinnon on ainoastaan mainittu olevan kyseiseen urheilutapahtumaan ”osallistuminen”, elinkeinonharjoittajan on vastattava kuluttajan matkakuluista.

53 Kuluttajalle annettavat selkeät ja riittävät tiedot ovat tärkeitä, kun elinkeinonharjoittaja haluaa varmistaa sen, että kuluttaja voi tunnistaa voittamansa palkinnon ja arvioida sen luonnetta. Tässä yhteydessä on muistutettava, että sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin johdanto-osan 18 perustelukappaleessa todetaan, että jos kaupallinen menettely on erityisesti suunnattu jollekin tietylle kuluttajaryhmälle, on toivottavaa, että kaupallisen menettelyn vaikutusta arvioidaan kyseiseen ryhmään kuuluvan keskivertohenkilön kannalta. Kyseisen perustelukappaleen mukaan muun muassa kansallisten tuomioistuinten on käytettävä omaa harkintakykyään keskivertokuluttajan tyypillisen reaktion arvioimiseksi kussakin tapauksessa.

54 Saman direktiivin johdanto-osan 19 perustelukappaleessa korostetaan tietyn ryhmän, joka on erityisen altis kaupallisen menettelyn suhteen, käsitettä ja tarvetta suojata kyseiseen ryhmään kuuluvia kuluttajia arvioimalla menettelyä kyseiseen ryhmään kuuluvan keskivertohenkilön näkökulmasta. Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa määritellään siten menettelyn sopimattomuus tiettyyn kuluttajaryhmään nähden, jolle kyseinen menettely on suunnattu.

55 Kansallisten tuomioistuinten on tutkittava ja arvioitava tietoja – kuten kaikkia elinkeinonharjoittajan kuluttajalle antamia muita tietoja –, joista ilmenee, mistä palkinto muodostuu, sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin johdanto-osan 18 ja 19 perustelukappaleen ja 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan valossa. Tämä koskee sekä tietojen saatavuutta että tietojen esittämistapaa, tekstien luettavuutta ja selkeyttä ja sitä, ymmärtääkö kohdeyleisö, jolle menettely on suunnattu, kyseisiä tekstejä.

56 Tämän tuomion 16 kohdassa kuvatusta menettelystä on erityisesti todettava, että tällaista palkintoa koskevan tarjouksen kohdeyleisön on voitava saada tietoonsa muun muassa risteilyn ajankohta, risteilyn lähtö- ja päättymispaikka ja asumiseen ja ruokailuun liittyvät olosuhteet. Kansallisten tuomioistuinten on tarkastettava, ovatko annetut tiedot riittävän selkeitä ja ymmärrettäviä yleisölle, jolle menettely on suunnattu, jotta kyseiseen ryhmään kuuluva keskivertokuluttaja voi tehdä perustellun päätöksen.

57 Kaiken edellä esitetyn perusteella esitettyihin kysymyksiin on vastattava seuraavasti:

— Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteessä I olevan 31 kohdan toista luetelmakohtaa on tulkittava siten, että siinä kielletään aggressiiviset menettelyt, joissa elinkeinonharjoittajat antavat perättömän vaikutelman siitä, että kuluttaja on jo voittanut palkinnon, vaikka kyseisen palkinnon saamista koskevan toimenpiteen toteuttaminen, olipa kyse sitten kyseisen palkinnon luonnetta koskevien tietojen pyytämisestä tai kyseisen palkinnon haltuun saamisesta, edellyttää kuluttajalta rahasuoritusta tai joistakin kustannuksista vastaamista.

— Sillä ei ole merkitystä, että kuluttajalle aiheutettu kustannus, kuten postimerkin hinta, on palkinnon arvoon nähden vähäinen tai että kyseisestä kustannuksesta ei aiheudu mitään hyötyä elinkeinonharjoittajalle.

— Silläkään ei ole merkitystä, että toimenpiteet palkinnon saamiseksi voidaan toteuttaa useiden elinkeinonharjoittajan kuluttajalle ehdottamien tapojen mukaisesti, joista ainakin yksi on ilmainen, kun yhdessä tai useammassa ehdotetussa tavassa edellytetään kuluttajalta kustannuksista vastaamista, jotta hän saa tietoa palkinnosta tai palkinnon saamista koskevista menettelytavoista.

— Kansallisten tuomioistuinten on arvioitava kuluttajille annettuja tietoja sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin johdanto-osan 18 ja 19 perustelukappaleen ja kyseisen direktiivin 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan valossa eli siten, että ne ottavat huomioon sen, ovatko kyseiset tiedot selkeitä ja ymmärrettäviä yleisölle, jolle noudatettu menettely on suunnattu.

Oikeudenkäyntikulut

58 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kuudes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta 11.5.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/29/EY (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi) liitteessä I olevan 31 kohdan toista luetelmakohtaa on tulkittava siten, että siinä kielletään aggressiiviset menettelyt, joissa pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset elinkeinonharjoittajat antavat perättömän vaikutelman siitä, että kuluttaja on jo voittanut palkinnon, vaikka kyseisen palkinnon saamista koskevan toimenpiteen toteuttaminen, olipa kyse sitten kyseisen palkinnon luonnetta koskevien tietojen pyytämisestä tai kyseisen palkinnon haltuun saamisesta, edellyttää kuluttajalta rahasuoritusta tai joistakin kustannuksista vastaamista.

Sillä ei ole merkitystä, että kuluttajalle aiheutettu kustannus, kuten postimerkin hinta, on palkinnon arvoon nähden vähäinen tai että kyseisestä kustannuksesta ei aiheudu mitään hyötyä elinkeinonharjoittajalle.

Silläkään ei ole merkitystä, että toimenpiteet palkinnon saamiseksi voidaan toteuttaa useiden elinkeinonharjoittajan kuluttajalle ehdottamien tapojen mukaisesti, joista ainakin yksi on ilmainen, kun yhdessä tai useammassa ehdotetussa tavassa edellytetään kuluttajalta kustannuksista vastaamista, jotta hän saa tietoa palkinnosta tai palkinnon saamista koskevista menettelytavoista.

Kansallisten tuomioistuinten on arvioitava kuluttajille annettuja tietoja direktiivin 2005/29 johdanto-osan 18 ja 19 perustelukappaleen ja kyseisen direktiivin 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan valossa eli siten, että ne ottavat huomioon sen, ovatko kyseiset tiedot selkeitä ja ymmärrettäviä yleisölle, jolle noudatettu menettely on suunnattu.

Allekirjoitukset